

Lasīšana

1. uzdevums (10 punkti).

Lasī tekstu un tā fragmentus! Tekstā virs svītras uzraksti trūkstošā fragmenta burtu!

Notikums bērnu literatūrā

Nozīmīgs notikums pēdējo gadu latviešu bērnu literatūrā ir rakstnieces Luīzes Pastores stāstu sērijas „Mākslas detektīvi” vairāku grāmatu izdošana.

Detektīvstāstu sērijas devīze ir „Mākslas noslēpumiem pa pēdām”, G (0.). Rakstnieces ideja ir iepazīstināt jaunākos lasītājus ar Latvijas mākslas šedevriem, taču interesantā formā – _____ (1.). Detektīvu tēlos iejūtas mazais Teo un Poga. Teo un Poga ir izveidoti kā atšķirīgi tēli jeb pretpoli. _____ (2.) –, kas vienmēr atrodas uzmanības centrā un tīko pēc piedzīvojumiem. Kaut arī sākumā viņi bieži strīdas, kopīgie piedzīvojumi un noslēpumi viņus satuvina, _____ (3.).

Patlaban publicētas trīs grāmatas. Pirmajā grāmatā „Pazudušais pērtiķis” detektīvi dzen pēdas pērtiķītim, kas pēkšņi pazudis no Jaņa Rozentāla 1913. gadā tapušās gleznas „Princese ar pērtiķi”. Teo un Poga nokļūst šīs gleznas pasaulē _____ (4.).

Otrās grāmatas piedzīvojumi sākas, kad no mazās detektīves Pogas rokām izbēg un pazūd viņas suns – taksis Komats. _____ (5.). Viņi nonāk otrpus 20. gadsimta 20.–30. gadu mākslinieka Kārļa Padega zīmējumam „Zābaki un suns” (1935).

Sērijas trešajā grāmatā „Svešinieka atnākšana” Poga un Teo turpina izmeklēt ievērojamāko Latvijas mākslinieku mākslas darbu noslēpumus. Šī grāmata veltīta citam Latvijas Nacionālā muzeja dārgumam, proti, _____ (6.).

Detektīvstāsti ne tikai rada interesi par mākslu un tās noslēpumiem, _____ (7.). Piemēram, grāmatā „Pazudušais pērtiķis” Teo un Poga nokļūst 1913. gada ballē, _____ (8.). Otrajā grāmatā varoņi nonāk 1935. gada gleznā, kur iepazīstas ar mākslinieku Kārli Padegu un apkārtni, _____ (9.). Tā lasītājs kopā ar grāmatas varoņiem nokļūst ne tikai otrpus gleznām, bet ceļo arī laikā.

Grāmatu sērijas māksliniece ir Elīna Brasliņa, _____ (10.). Rakstnieces un grāmatas ilustratores darbs notiek paralēli, viņas viena otru iedvesmo. „Kamēr es domāju, kā varētu izskatīties manis stāstītais, Elīna jau ņem un precīzi to attēlo,” atzīst tekstu autore. Savukārt māksliniece slavē tekstus: „Es lasu un to, ko varu visspilgtāk iztēloties, zīmēju. Gribu, lai lasītājiem ir interesanti.” Būtiski, ka māksliniece zīmēšanas tehniku piemērojusi arī māksliniekiem, kuru darbiem veltīti stāsti.

(Pēc interneta materiāliem.)

A	un notikumu gaitā atklāj, kas patiesībā ir gleznā attēlotā princese un viņas rotaļu biedrs – pērtiķītis
B	Suņuka meklējumi aizved detektīvus jaunos piedzīvojumos
C	Teo raksturots kā gudrs, bet kluss un kautrīgs, taču Poga – spilgta, plāpīga un aktīva
D	bet arī iepazīstina ar laiku, kurā katrs mākslas darbs ir radies
E	kurā sastop cilvēkus krāšņos tērpos, vecmodīgās cepurēs, garās kleitās, uzvalkos
F	stāsti ir rakstīti kā īsts detektīvs ar piedzīvojumiem un strauju sižetu
G	<i>jo stāstu galvenā doma ir iepazīstināt bērnus ar mākslas pasauli</i>
H	un viņas zīmējumi ir svarīga grāmatas daļa
I	kurā viņš darbojas – bērni nokļūst mākslinieka darbnīcā
K	Niklāva Strunkes gleznai „Cilvēks, kas ieiet istabā” (1927)
L	abi kļūst par draugiem un sāk viens otram uzticēties

2. uzdevums (10 punkti).

Izlasi tekstus un atzīmē tabulā, vai apgalvojums ir pareizs vai nepareizs!

Raitis – par nometni „Dabas akadēmija”

Pagājušajā vasarā biju nometnē „Dabas akadēmija”. Tā bija izglītojoša divu nedēļu nometne, kurā mēs apvienojām dabas izzināšanu ar atpūtu. Katram nometnes dalībniekam bija iespēja izvēlēties apmeklēt nodarbības tajā dabas zinātnē, kas viņu vairāk interesē, un iegūt šajā zinātnē papildu zināšanas, ko nemāca skolas programmā. Piemēram, es izvēlējos bioloģiju, bet mans draugs un klasesbiedrs Andrejs – ģeogrāfiju. Jāteic, ka vislielākais skaits nometnes dalībnieku izvēlējās ķīmiju. Laikam jau daudzie ķīmijas eksperimenti vilināja jauniešus. Nometnes laikā galvenokārt darbojāmies praktiski – devāmies mežos un plavās, lai pētītu augus un kukaiņus. Brīvajā laikā spēlējām volejbolu un badmintonu, peldējāmies tuvējā ezerā. No atpūtas pasākumiem man visvairāk prātā palika nometnes lielā balle.

Agnese – par nometni „Dabas tuvumā”

Ja jūs zinātu, cik vienreizējā nometnē es biju! Tā bija brīnišķīga – kaut vai tādēļ vien, ka nometnes laikā varēja mācīties jāt ar zirgu vai poniju. Biju agrāk jājusī vienu vai divas reizes, bet tagad to iemācījos kārtīgi. Tas man no nometnes bija lielākais ieguvums. Un vispār – visu nometnes laiku, tas ir, veselas desmit dienas, mēs ik dienas mācījāmies veikt dažādus lauku darbus – apkopt mājiņopus, strādāt dārzā un citus darbus. Devāmies arī pārgājienā, kura mērķis bija izkopt prasmi orientēties dabā, iekurt uguni un pagatavot vakariņas no puišu makšķerētajām zivīm. Kaut arī nometnes laikā daudz strādājām, vienmēr jutos enerģijas pilna un labā garastāvoklī. Laikam tas bija lauku gaisa nopelns!

Sandra – par nometni „Tikšanās pludmalē”

Kādā vasaras nometnē es biju? To nemaz vārdos nevar izteikt! Tās izjūtas, kas tagad ir, atceroties nometni, nevar aprakstīt. Bet sākās viss tā... Es nekur negribēju braukt, kur nu vēl uz kādu nometni. Domāju, ka labāk būs pavadīt brīvdienas kopā ar draudzenēm turpat Rīgā. Taču pēc vairākkārtīgiem vecāku pamudinājumiem es piekritu. Mūsu nometne bija tieši jūras krastā kāpu zonā. Kā mums paskaidroja nometnes organizatori, nometnes ideja pamatojas uz fizisko aktivitāšu un intelektuālo nodarbību apvienošanu. Tā arī bija – diena sākās ar rīta skrējieniņu gar jūru, pēc brokastīm bija īss atpūtas brīdis un tad angļu valodas nodarbības – galvenokārt sarunas un intelektuālas spēles angļu valodā. Bieži šīs nodarbības notika pludmalē. Pēcpusdienās parasti spēlējām pludmales volejbolu vai devāmies izbraukumos ar velosipēdiem. Laiks pagāja nemanot.

Marats – par nometni „Veselā miesā – vesels gars”

Nezinu, vai varu apgalvot, ka nometne man ļoti patika. Kā jau liecina nometnes nosaukums, mūs mācīja dzīvot veselīgi. Protams, tika akcentēta fizisko aktivitāšu nozīme. Nometnes teritorijā, kas bija apmēram 500 metrus no jūras, bija basketbola laukums un tenisa korti. Katru dienu no rīta skrējām pa meža takām apmēram 2 km. Labi, ka pēcpusdienās bija arī dažādas radošās nodarbes, piemēram, pludmalē varēja veidot smilšu skulptūras, strādāt ar mālu. Savukārt vakaros es devos uz mūzikas grupas mēģinājumiem, jo spēlēju ģitāru. Pēcpusdienu un vakaru nodarbību dēļ varēju „pārciest” arī rīta sportiskās aktivitātes.

Nr.	Apgalvojums	Pareizi	Nepareizi
0.	<i>Agnese nometnes laikā iemācījās makšķerēt zivis.</i>		X
1.	Nometne, kurā bija Marats, atradās netālu no jūras.		
2.	Lielākā daļa dalībnieku nometnē „Dabas akadēmija” interesējās par bioloģiju un ģeogrāfiju.		
3.	Braukt uz nometni „Tikšanās pludmalē” Sandrai ieteica draudzenes.		
4.	Pēc Agneses domām, svaigais lauku gaiss pozitīvi ietekmēja viņas pašsajūtu.		
5.	Raitis bija nometnē, kurā, apgūstot praktisko pieredzi, jaunieši ieguva papildu zināšanas.		
6.	Maratam vairāk par fiziskajām aktivitātēm patika nometnes radošā dzīve.		
7.	Nometnē „Tikšanās pludmalē” rīts sākās ar angļu valodas nodarbībām.		
8.	Visu nometņu ilgums bija divas nedēļas.		
9.	Katrā vasaras nometnē jaunu zināšanu ieguve bija apvienota ar atpūtu.		
10.	Ikviens no jauniešiem bija sajūsmā par nometnē pavadīto laiku.		

3. uzdevums (10 punkti).
Izlasi tekstu un izpildi uzdevumus!

Meža tēva dāvana

Reiz tālā nomalē dzīvojis sirmgalvis kurpnieks. Viņa būdiņa atradusies dziļi mežā. Uznākusi barga ziema, un būdiņa ieputināta dziļā sniegā. Tā kā bija aizputināti arī visi meža ceļi, neviens pie kurpnieka vairs nav braucis, un vecajam vīram drīz pietrūcis ēdamā. Lai gan vārgs un nespēcīgs, vecais kurpnieks tomēr devies ceļā uz attālo ciemu. Gaisa gabals jau nu bija līdz ciemam, bet vai tad nu badā mirsi! Brīzdams pa dziļo sniegu, sirmgalvis ļoti noguris un bieži stājies atvilkt elpu. Tā pūzdamies un soļodams, viņš saticis mazu meitenīti. Tā nesusi zābaku pāri.

– Kur tu, meitiņ, nesīsi tos zābakus? – vecītis vaicājis, apstādamies un atspiezdami uz nūjas.

– Nesu pie kurpnieka, – meitenīte atbildējusi.

– Tad dod šurp, es jau tas esmu, – kurpnieks sacījis un paņēmis smagos zābakus.

Meitenīte atdevusi ar prieku, jo arī viņa bija ļoti nogurusi.

Vecītis pārlīcis zābakus pār plecu, paņēmis meitenīti pie rokas un turpinājis ceļu uz ciemu. Nonākuši ciemā, abi atpūtušies un pie labiem ļaudīm krietni pamieļoti. Kurpnieks sarūpējis ēdamo un pievakarē posies atceļā. Ciema ļaudis tam sadevuši līdzī vairākus pārus zābaku lāpīšanai. Viens zābaku pāris bijis galīgi saplīsis, taču arī to vecītis paņēmis, sacīdams:

– Lai nu pats Meža tētiņš palīdz man tos salāpīt.

Atvadījies no ciema ļaudīm, vecais kurpnieks naigi soļojis uz mājām un nonācis tur tikai vēlā vakarā. Kaut arī bijis vēls, viņš tomēr tūdaļ ķēries pie darba un pirmos lāpīšanai paņēmis visvairāk saplīsušos zābakus. Sameklējis darba rīkus, kurpnieks jau gribējis sēsties uz ķebļa, bet – tavu nelaimi! – pamanījis, ka mājās vairs nav diega. Redzēdams, ka lāpīšana neiznāks un ka rīt būs atkal jābrien uz ciemu, kurpnieks ļoti satraucies. Bet piepeši kā apaļa bumbiņa no kakta izriņķis neliels diega kamoliņš. Paņēmis diegu, kurpnieks atkal ķēries pie darba. Bet, līdzko izvilcis pirmo adatas dūrienu, adata izslīdējusi no rokām un sākusi šūt pati. Drīz darbs bijis galā un visi zābaki stāvējuši rindā, glīti salāpīti.

Nākamajā dienā sirmgalvis aiznesis salāpītos apavus uz ciemu. Ciema ļaudīm nu bijuši lielumi, kā kurpnieks tik ātri ticis galā ar darbu. Taču par visu vairāk ļaudis priecājušies par skaistajiem diegiem, ar kādiem zābaki šūti. Kopš tās reizes vecajam kurpniekam nekad nav trūcis ne darba, ne maizes.

Reiz vēlā ziemas vakarā pie kurpnieka ienācis vecs, vecs vīriņš ar tik baltu bārdu kā sniegs un lūdzis naktsmājas. Kurpnieks ciemiņam labprāt atļāvis palikt pa nakti, turklāt vēl iedevis vakariņas. Pēc vakariņām vecītis teicis:

– Es gan nācu pēc sava kamoliņa, bet redzu, ka tev ir laba sirds, tāpēc atstāšu tavā būdā kamoliņu pavisam.

Tad vecītis pēkšņi nozudis. Tikai mežs aiz loga savādi iešalcies. Kurpnieks nu sapratis, ka viņu apciemojis pats Meža tēvs. Tas allaž rūpējies par visiem, kas ar godu dzīvojuši viņa mežā.

(Pēc interneta materiāliem.)

Apvelc atbilstošās atbildes burtu!

1. Kāpēc kurpnieks devās uz ciemu?	A – Lai nopirktu sev pārtiku.
B – Lai saņemtu no ļaudīm saplīsušos apavus.
C – Lai nopirktu diegus apavu labošanai.
2. Par ko brīnījās ciema ļaudis?	A – Par to, kā sirmgalvis varēja atklāt līdz ciemam.
B – Par to, ka kurpnieks tik ātri salaboja apavus.
C – Par to, cik sirmgalvis vēl ir spēcīgs un stiprs.
3. Kāpēc Meža tēvs palīdzēja kurpniekam?	A – Jo kurpnieks prata labi salabot apavus.
B – Jo kurpnieks salaboja arī veco zābaku pāri.
C – Jo kurpnieks bija iekļūstīgs cilvēks.
4. Kurš no izteicieniem saistāms ar pasakas ideju?	A – Neviens labs darbs nezūd.
B – Neskati vīru pēc cepures!
C – Darbu var mērīt ar spēku.

Izraksti no teksta salīdzinājumus!

5. _____
6. _____

Izraksti no teksta dotajiem līdzīgas nozīmes vārdus vai vārdu savienojumus!

7. Ļoti piekūsis – _____
8. Veikli gāja – _____
9. Sācis strādāt – _____
10. Liels attālums – _____